

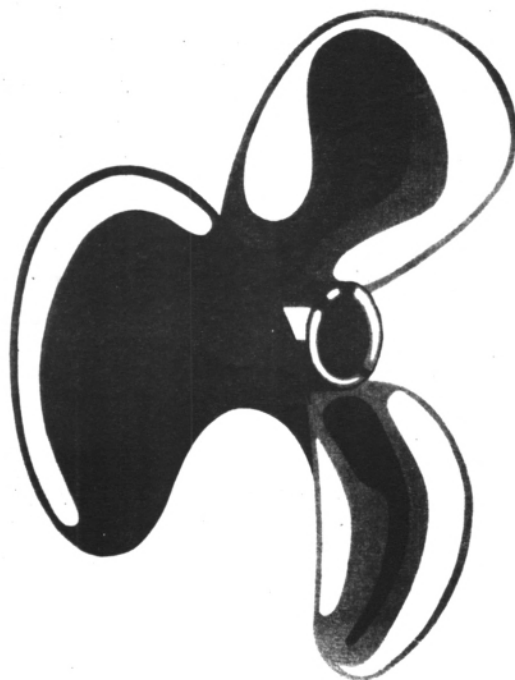
Nº 102

CAPDEPERA - CALA RAJADA

JUNY 1989

FESTES DEL CARMEN

1989

CALA RAJADA
del 3 al 16 de Juliol

PORTALET

MELTING POT

En teoria, una de les virtuts de la democràcia política és la introducció de raciocini a les discussions. Cadascú mantén les seves postures amb argumentacions mínimament lògiques i coherents i el triomf d'unes decisions sobre d'altres significa únicament que la majoria ha decidit quina argumentació li sembla més sòlida. Resten al marge les consideracions personals i els polítics no estan involucrats sentimentalment amb els arguments més que el mínimament imprescindible. Aquesta virtut sembla perduda pels polítics locals i els enfrontaments personals cobren força per damunt de l'interés general.

L'obra de teatre de l'Absurd que representa la companyia política local desorienta els espectadors, que per cert acabaran de protagonistes elegint de bell nou els actors. Tret d'ells mateixos, ningú no veu la lògica ni el futur al "Melting Pot" de comunistes, socialistes, CDS i Salvador Moll. Tampoc no es comprèn l'actitud del batle assegurant tenir solucions al traçat de la carretera Font de Sa Cala-Canayamel i negant-se a discutir-les amb els altres polítics.

No ens correspon a nosaltres jutjar les virtuts dels polítics -Déu, aparta de nosaltres aquest calze!- com tampoc decidir sobre l'oportunitat de mocions de censura o de censurar mocions. Si hem escrit aquest preàmbul és per dues raons: la primera i principalíssima és que el Portalet ens quedava curt, i la segona que no ens agrada el paper de pagans.

I és que el traçat de la carretera Font de Sa Cala-Canyamel s'ha polititzat en el pitjor sentit de la paraula. Sembla que la elecció entre les dues opcions possibles depèn del resultat de batalletes entre partits, alienes als interessos dels ciutadans, i de la simpatia o antipatia que certes persones puguin despertar. Així podria ser que la elecció no fos la adequada i al cap d'un temps la realitat imposàs la necessitat d'un canvi de traçat. Aleshores, els qui estaran damunt l'Ajuntament seran uns altres, però els contribuents serem els de sempre.

Hom espera que a l'hora de prendre la decisió, els polítics argumentin en base a estudis tècnics d'urbanisme, amb anàlisis cost/benefici/temps, amb estudis d'impacte ambiental, encetant un diàleg entre els veïns de la zona, escoltant l'opinió del Patronat de Turisme, de l'Associació Hotelera, etc. etc. El que pareix cert és que actualment cap urbanista recomanaria construir una carretera que passàs per darrera una platja, ja que l'experiència demostra que a la llarga degenera la zona. I l'exemple de S'Arenal és prou conegut com per entretenir-nos ara en contar-ho. Actualment, quan la tendència és la d'excloure el tràfic de les zones turístiques -fins i tot es parla de peatonitzar el carrer Elionor Servera de Cala Rajada- crear un embut darrera la platja de Sa Font de Sa Cala, sense donar més explicacions, no té per on agafar.

No s'acabaria el món si els polítics, abans de miopes interessos de partit, de personalismes, d'antipaties vers tal o qual personatge, anteposassin les virtuts del raciocini, de l'argumentació, i aprofitassin l'experiència existent en matèria urbanística.

AUTOVIA Ens queixàvem, el mes passat, de l'estat lamentable de l'autovia Joan Carles I, la deficient senyalització i l'excessiva velocitat a la que s'hi podia circular. Un mes després hem d'agrair públicament que s'hagi millorat notablement la senyalització vertical i que s'hagi limitat la velocitat a setanta quilòmetre per hora (nosaltres en demanàvem seixanta). Ara manquen dues coses: que s'extremi la vigilància per tal d'evitar temptacions i que s'arregli la superfícies asfàltica, impresentable de totes totes.

CONFERENCIES Els dies 23 i 26 d'aquest mes de juny tengueren lloc dues conferències organitzades per l'Ajuntament en el si de la campanya de prevenció alcohòlica empresa recentment i impulsada pel departament d'assistència social. Els oradors foren Tomeu Català, del Projecte Home, i Trinidad Coll, del servei de drogues de l'Ajuntament de Palma. Precediren ambdues xerrades les pel·lícules "Tallo de hierro" i "Días de vino y rosas". Assistiren dotze i set persones respectivament, cosa que fa pensar que a Capdepera no hi ha problemes de alcoholèmia. I en canvi n'hi ha.

GUSTAVO El passat 11 de juny, en Gustavo, el nostre Gustavo, l'estimat Gustavo, ens convidà a la inauguració de la casa estudi que ha obert en el Carrer Fondo. El pintor donat a conèixer al món des d'Alemanya, és ara un gabellí d'adopció, arrelat a casa nostra, ancorat a Capdepera. Li agraïm que se'n recordàs de nosaltres a l'hora d'obrir les portes de ca seva als amics, de la mateixa manera que nosaltres li oferim "Cap Vermell" amb igual sinceritat. Per cert, en el número 100 publicarem la reproducció d'unes obres seves sense fer-ne referència, per bé que això és inconfusible per a tots els que hem seguit la seva producció.

POLICIA A poc a poc, la Policia Municipal va recobrant la normalitat, tant pel que fa al seu funcionament com al nombre de membres que l'integren. L'època Terron ha deixat rossec i costarà temps i esforços oblidar-se'n. A hores d'ara creim que el planter per al'estiu s'està completant una mica de qualsevol manera -per bé que s'acompleixin els requisits legals- i l'any que ve serà un altre any.

SERENATES Quan rebreu aquest número possiblement ja haurà romput el foc el primer acte de les II Serenates d'Estiu que organitza Joventuts Musicals de Capdepera. En tot cas, aquest és el programa:
Dia 2 de juliol: Recital líric en els jardins de Ca'n March.
Dia 12 de juliol: Concert de piano a càrrec de Joan Moll, també en els jardins de Ca'n March.
Dia 23 de juliol: Concert de la Coral de Joventuts Musicals, a l'església de Sant Bartomeu.
Dia 28 de juliol: Concert de "La Quarta Ciència" en el Castell.

Cal reconèixer que, ara per ara, Joventuts Musicals s'esta constituint en una de les agrupacions més dinàmiques del poble i la primera a nivell de divulgació musical.

CARRERS Un dels reptes que té precisament la Policia Municipal és el de posar ordre en el tràfic, tant a Capdepera com a Cala Rajada. L'Ajuntament pot prohibir tots els aparcaments que vulgui, posar totes les multes que li vengui en gana, emprendre totes les mesures represives que tengui de gust, però els cotxes hi són i el que s'han d'oferir són alternatives. Els carrers Port i Elionor Servera constitueixen els punts més negres dels nuclis urbans del municipi i no hi ha policies que hi valguin. Això és responsabilitat dels polítics. Així que a veure que en fan.

ELECCIONS El dia 15 de juny anàrem a votar en Ruiz Mateos i els altres candidats a representar-nos per Europa. I ben bé, com més enfora els tenguem, millor. A nivell local, per si hi havia dubtes, el PSOE donà una passada amb eixut a tots els altres partits, majoria absoluta i un poc més. Tenim el dubte de si els d'UM són els que s'abstengueren o si votaren, i si votaren per qui ho feren. Bé, sigui com sigui, els socialistes locals, amb la disciplina de vot que els caracteritza, no tengueren rival.

PATRONAT Ens pareix molt bé que el Patronat de Turisme, mes a mes, vagi confeccionant un programa de les activitats culturals que tenen lloc en el nostre poble, a fi d'informar indígenes i visitants. El problema és que, des d'una ambigüitat que volem suposar del tot innocent, el Patronat dóna la impressió de ser l'organitzador de tot el que es fa. Com que no ho diu qui ho fa i sí encapçala els programes, hom pot arribar fàcilment a la conclusió que és el propi Patronat el responsable de tots els actes que s'anuncien. No podrien aclarir, en els mateixos programes, qui hi ha darrera cada un dels esdeveniments dels que es fa propaganda?

JUTGE El dia 16 de juny, en el Ple Municipal corresponent, fou nomenat nou jutge de pau de Capdepera en Joan Espiritusanto Marqués, a qui desitjam tota casta d'encerts en el desenvolupament de les seves funcions. En el mateix Ple, en el qual tota l'oposició se lligà les coes per primera vegada, s'aprovà un nou traçat per a la carretera de Sa Font de Sa Cala a Canyamel i es rebutjà la programació de festes feta per UM. Si aquest és el camí a seguir -perfectament lícit i potser fins i tot desitjable-, el que ha de fer l'oposició és presentar d'una vegada una moció de censura i no entrebancar totes i cada una de les decisions del Batle i el seu equip. Això significaria no governar ni deixar que altres ho facin.

VISITA El dia 4 de juny visità oficialment les parròquies de Capdepera i Cala Rajada el bisbe de Mallorca, monsenyor Teodor Übeda. Es reuní amb els distints grups organitzats que desenvolupen llur activitat a casa nostra (catequistes, religioses, joves, etc.) a qui encoratjà a seguir endavant en la seva tasca i a qui prometé una pròxima nova visita per tal d'aprofundir en la solució d'alguns dels problemes que se li plantejaren.

DIA L'únic grup, que nosaltres sapiguem, que celebrà el Dia Internacional de la Música, el dia 21 de juny, va ésser la Coral S'Alzinar. Ho feren beguent llet freda a Ca'n Patilla, on cantaren un parell de cançons. Com a epíleg, el dia 1 de juliol feren un dinar a l'Agulla, a base de porcella. Ho tenen clar aquests de la Coral. Cantar potser que cantin, però menjar encara mengen més. I que no manqui la salut.

retalls

- Hi ha tan poca comunicació a nivell personal, entre la gent, que just es parlen quatre paraules amb un altre i ja pareix que sou amics de tota la vida.

- A vegades compar el nostre Ajuntament amb els nostres fills. Ja els pots predicar tot el que vulguis, tanmateix és com fer retxes dins l'aigua.

- No és tan mala idea això de dur vestits "fosforitos". És una garantia de vida si passejau de nit pels carrers de Capdepera. Segur que us veuen.

- No comprenc ni entenc els nostres empresaris i hotelers quan diuen que hi ha pocs turistes. Són ells mateixos -i ho saben perfectament- els qui han construït dues mil places més i s'han de repartir la gent.

- Sabeu què és el primer que demanaren els aspirants a les places de policies municipals? Això és el que demanaren: "Quin tipus d'armament utilitzarem?" Deuen pensar que això és la guerra.

- Senyors, això ja és massa. Fins i tot al Far ja hi han duit una maquineta de la Coca-Cola. Qui en treu el benefici?

- No sé si us ho creureu, però encara no he anat cap dia a la platja. No pareix ver, eh?

- Ja heu votat? Heu complit amb el vostre deure ciutadà? El disgust que jo tenc és que jo no ho vaig poder fer, i a lo millor manca el meu vot perquè en Ruiz Mateos pogués tenir el tercer parlamentari.

- No teniu enveja si us dic que el mes d'agost jo tindrè vacances i vosaltres no? Quina il·lusió!!

- El mes que ve crec que no es fa "Cap Vermell". I ara que meu tocar fer el doble de "Retalls"?

- Quan jo sigui batle no vull que me caigui la cara de vergonya passant pels nostres carrers. Faré que els asfaltin tots i els senyalitzin convenientment.

ESTISORES

Durant el mes de maig

Han nascut:

Maria del Carme Alarcón López,
de Joan i Esther.
Samuel Vega Cardoso,
de Joaquim Francesc i Carme.
Laura Tous Sampol,
de Miquel i Francisca.
Joan Garau Garcia,
de Climent i Maria Jesús.

S'han casat:

Noel David Graham
amb Agustina Martínez Blanes.

Han mort:

Margalida Aguiló Forteza
Josep Manuel De la Torre Jiménez
Damià Estela Frau
Margalida Nebot Vives
Jaume Blanes Amorós
Llucià Sirer Moll

SA SÍRVIA MES GROSSA

En Jeroniet "Climent"
és un homo de la mar,
aquí jo vull fer present
sa sírvia que va agafar.
Trenta-vuit quilos pesà
i això ho sap molt poca gent,
mos hem de posar al corrent
i n'hem d'escriure sa història
d'aquesta autèntica glòria.
Que es sapi per sempre més
que alguns calarrajaders
mereixen un monument.
En Jeroniet "Climent"
és un d'aquests mariners.
Siguin per ell ets honors
d'aquests que saben pescar.
Visquin es bons pescadors,
però anau vius a la mar!

PERE SANCHO

Proposta

PER A LA PROTECCIÓ
DEL POBLAT PREHISTORIC DE S'HERETAT

A la sessió plenària de l'Ajuntament, celebrada el passat dia 16 de juny, se va debatre i aprovar el traçat de la nova carretera que ha d'enllaçar Sa Font de Sa Cala i Canyamel. Segons el planell que assenyala el traçat de la nova carretera creim que el vial, per la seva proximitat, ha d'afectar a la conservació del poblat de S'Heretat.

Recentment, l'Ajuntament ha aconseguit la propietat de cinc mil metres quadrats al voltant del talaiot que forma part del poblat. El passat mes de març publicàvem un planell del poblat i la data de quatre mil vuit-cents metres quadrats d'extensió aproximada del jaciment arqueològic, superfície que equival al terreny de què disposa l'Ajuntament en aquell indret.

Les instruccions per a la defensa dels monuments prehistòrics, publicada en el B.O.E. del 10 de març de 1967, i recollides dins les Normes Subsidiàries del municipi, consideren que la zona monumental pròpiament dita està formada pel redol on hi ha deixalles visibles més un anell exterior de dos metres d'amplària (article 3r.). A més, si el monument es troba en bon estat de conservació, com ho està el de S'Heretat (grau II), és necessària una zona de protecció entorn al monument que ha de tenir, com a mínim, deu metres d'amplària (article 4t.). Per tant, per a la protecció del poblat són necessaris uns deu mil metres quadrats, aproximadament.

El desconeixement que es tenia del poblat

i el terreny rocós que el feia inservible per a l'agricultura han estat les causes que han permès la seva bona conservació. Aleshores, després del redescobriment i neteja del poblat i, sobretot, la facilitat d'accés que hi haurà des de la nova carretera, es pot provocar una afluença de visitants que farà necessàries unes mesures de protecció. Per tot això, ens dirigim a l'Ajuntament amb la següent proposta:

Primer.- Aixecar un planell del poblat de S'Heretat i conèixer amb exactitud l'extensió del poblat per tal de delimitar la zona monumental i la zona de protecció.

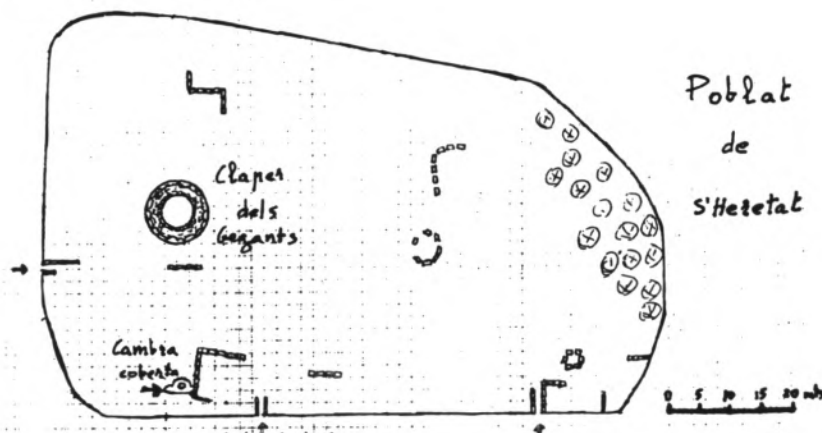
Segon.- Gestionar l'adquisició de nous terrenys al voltant del monument fins a aconseguir els metres quadrats necessaris per a la seva protecció.

Tercer.- Protegir el recinte mitjançant un reixat de filferro que, segons les instruccions del Decret esmentat (article 9è.), aniria per compte de l'empresa urbanitzadora.

Quart.- Confeccionar uns rètols que informin de la importància del monument, de la seva protecció legal i de la seva coservació.

Al mateix temps que oferim a l'Ajuntament la nostra col.laboració, demanam als partits polítics que es facin ressò d'aquesta proposta i la defensin amb el mateix coratge amb què han defensat els diferents traçats de la nova carretera.

C.V.

Palmera capritxosa

La naturalesa té coses capritxoses que unes vegades ens són donades a través de formes sense vida i d'altres a través d'essers vius, encara que la vida d'aquests sovint sigui curta. A nosaltres la naturalesa ens fa fet un regal que, si li tenim esment, pot tenir molts d'anys de duració. Ens referim a aquest fasser que hi davant el camp de futbol, baixant a ma dreta, abans de voltar cap a Sa Pedruscada.

Aqueix fasser es va semblar fa uns quinze anys i tenia de tres metres a tres metres i mig d'alçada, la soca, i amb un sol ull, que és lo normal. Idò aquest fasser o palmera fou un dels que agafaren pipida quan foren trasplantats, així que no va partir com la majoria, pareixia que se moriria i ben a prop que s'hi va fer. N'hi hagué d'altres que no aferraren. Aquesta palmera a què ens referim tenia que el seu ull li tornava curt, i era que les palmes del bessó s'anaven obrin per la part exterior i com que no en sortien de noves sempre quedaven les d'enmig, que són més curtes i no creixen. Va estar d'aquesta manera alguns anys, el fasser pareixia adormit degut, probablement, a que el relam del pa que tenia quan el dugueren no s'estenia. El terreny d'on va venir és mare-senc i fa vetes. Les palmeres tenen una xerxa de rels distinta als demás arbres. No tenen rels gruixades ni enclavó, però en tenen moltes i primetes com el dit que s'estenen segons el terreny on neixen o són trasplantades.

Aquesixa palmera de davant el camp de futbol, probablement, quan nosaltres pensàvem que dormia no en tenia gens de son. El que devia fer era anar estenguent la xerxa de rels que sortien del pa, cercant per tot arreu les vetes de terra que hi ha dins el terreny pedregós. Si un fasser no en troba de vetes o aquestes no són suficients, malament perquè anirà xatigós i la seva vida serà curta i lletja. En canvi si troben vetes de terra suficients, la seva vida serà llarga perquè d'una part tindrà d'on xuclar el que ha de menester per conservar-se i créixer, i el que és més important, quan ja passarà de cinc o sis metres d'alt, per fort que bufi el vent, gràcies a la xerxa de rels que haurà teixit i a l'elasticitat que té l'entramat de fibres que formen la seva soca, aquesta se doblegarà i el relam aguantarà les estirades, per bé que el seu fullam és com una vela que agafa molt de vent.

Seguim amb el nostre fasser. Com hem dit, quan tots pensàvem que se moria o dormia, ell anava fent, teixint res i més rels, fins que un dia, quan ja es trobà ben situat i d'on xuclar, va partir a créixer. El que passà després no ho sabem ni ho sabrem, però apuntem algunes possibilitats. Pot ésser que sense que ningú s'entemés qualque ocell hi fes el niu allà damunt, amb brotets i rametes; allà seria un lloc ideal perquè només quedava un petit ullet que no se moria ni en fer vent,

així que podria ésser que algun brotet del nin xapàs l'ull i provocàs aquesta raresa de la naturalesa. Una altra possibilitat és que un dia qualsevol de vent una raxa fes pegar una branqueta, seca o verda, a l'ull del fasser i el xapàs, quedant allà dalt mirant les jugades de l'Escolar. Mentrestant, sempre coincidint amb la nova investida de la palmera, es formarien dos ulls, aquests dos ulls que ara podem admirar embadalits. Podrien donar-se altres circumstàncies, però pensam que aquestes són les més probables.

Volem aprofitar i a través de "Cap Vermell" fer constar que si en aquest cas no s'hi posa una atenció especial, aqueixa palmera doble no durarà massa. Primerament volem dir als encarregats o responsables del seu manteniment que si no anam vius no en tindrem alegria i després ens sabrà greu. Si ens ho demanau, a través de "Cap Vermell" podem fer-vos arribar el que s'ha de fer en aquests casos, i ho podem revisar les vegades que siguin necessàries. Passant el anys, a mesura que la soca vagi allargant-se, el perill s'accentuarà i la possibilitat de que s'esqueixi un dels dos ulls anirà augmentant. Uns cercols ben estudiats i atesats així com toca poden ser una solució. Repetim que podem dir-vos com s'ha de fer, encara que ens ho demaneu hora per hora. Quedam a la vostra disposició.

C.V.

CARTES A CAP VERMELL

JUVENTUD, DIVINO TESORO

Así canto el poeta ese período de juventud dorada... y añorada ya para muchos.

¿A dónde va la juventud, ahora? ¿Hay o no desconcierto entre los jóvenes? Parece que a muchos les da náuseas el mundo actual. Tienen, a veces, el absurdo y la nada. Leen poco. Pasan de política y religión. Son ateos, irónicos y pasotas. No tienen grandes sueños pero sí relaciones sexuales promiscuas. ¿Y ser abuelos algún día? Ni lo piensan.

Y así tenemos inseguridad ciudadana, drogadicción, delincuencia, desobediencia... Es horrendo. ¿A dónde vamos?

¿No será que la juventud de hoy requiere algo fuerte que se derive de una profunda amistad sincera, verdadera?

PENSADOR

Semblança de n'Oliver

(Discurs llegit per Joan Rai com a presentació de l'homenatge ofert pel Centre Cultural Banda de Música de Capdepera al compositor Bartomeu Oliver, el passat 28 de maig)

oooooooooooo

Fa dos dies me demanaren si volia escriure una semblança biogràfica del senyor Oliver.

Me donaren unes dades de fets importants, de premis aconseguits, noms de mestres que l'instruïren en l'art de la música, una relació de bandes que ell organitzà i dirigí, de peces que va compondre, d'arranjaments que va fer.

Una llarga tirallonga de noms i xifres que me semblaren com una gerra d'aigua freda, glaçada i que jo havia d'escampar aquí, aquesta nit.

Númers eixuts, aspres, asèptics. Noms que, per desconeguts per mi, tampoc em deien res.

En tota la relació no hi havia ni un signe, ni una senya, ni un petit esquitx de la qualitat humana, de la talla espiritual del senyor Oliver. Cap ni una de les propietats que constitueixen la seva manera d'ésser. Cap dels seus atributs.

He optat per prescindir de tot aquell material, magatzem de fets, irrevocables ja, precisament per la seva asèpsia.

Parlaré solament de les curtes vivències que vaig tenir amb ell.

Vaig conèixer el senyor Oliver allà pels anys cinquanta, quan ell vivia amb més intensitat la curolla creadora, immers per complet dins la folia de les seves fantasies, quan traspuava música per totes les cosidures.

Record una dita que ell repetia molt sovint: "De porcs i de senyors n'han de venir de casta". Ell segur que no en venia de casta de senyors, si li donam a la paraula senyor el significat convencional, si entenem per senyor la persona que gaudeix de certa posició, de cert rang social, d'un benestar econòmic o d'autoritat sobre territoris i persones. El seu senyoriu era un altre: un senyoriu interior, profund, d'ànima selecta. Un senyoriu de sentiments, de sensibilitats, de batecs, de copsar tot el que la vida té de bellesa i poesia. Un senyoriu esplendorós que es vessa sobre els altres mitjançant la capacitat creadora. Un senyoriu que commou i apassiona. I d'aquest senyoriu no se'n ve de casta, malgrat ho afirmi la dita antiga. Aquest senyoriu es guanya a poc a poc, passa a passa, al llarg del viure de cada dia, amb la lluita, amb l'esforç, amb la imaginació, per transformar en sons el cromatisme d'un paisatge, el batec d'un sentiment, el bramul d'una fretura, l'esclafit d'una passió, la realització d'una utopia.

Aquest era el senyoriu del mestre Oliver.

Record un dia, a ca seva, que m'estava

explicant l'obra que aquells dies duia entatxada entre cella i cella. Se va asseure al piano i tocà el tema central. Recreava l'interior d'un temple. Encara avui me sembla mentida com aquelles notes tenien tal encís, tal poder suggeridor, tal capacitat per a transportarte a presenciar l'acte religiós. En el moment de l'ofrena tot hi era: el cor cantant, l'orgue, la consagració de l'hòstia i, fins i tot, semblava que sentíssis la presència del fum dels encens. En contraposició, sonava una cançó popular, una tonada festiva i vitenca del ball de la plaça. Tota la grandiositat i recolliment de l'acte litúrgic i tota la vitalitat de la festa pagesa, barrejats en el pentagrama per la màgia de la seva força creadora.

A vegades me contava els seus estats de bogeria, quan li pujava la febre per l'escalfor de la creativitat. Es tancava dins un molí que tenia llogat a Felanitx, tot sol amb les seves dèries. Les primeres notes eren sempre el resultat de l'estat d'ànim del moment. Però eren una crida, un reclam per tal que les fantasies gestades al seu cervell cobrassin forma i cobrassin vida i vessassin com una cascada sobre el paper pautat. A vegades, emperò, aquests períodes de gestació es feien interminables. Dins l'eternitat de cada instant els fantasmes es feien escàpols, es resistien a quedar per sempre presoners dins les pautes. Eren dies de vida interior, d'angoixa, de soledat completa, de recerca, de lluita aferrissada, de part espiritual per crear les notes adequades. Eren dies d'oblidar-se de que existia, de que tenia un cos que alimentar, un cos que cuidar. I arribava a l'estat de bogeria, bogeria fecunda, tanmateix, dolorosament fecunda.

El seu esperit sensible, cult, detallista, no slament impregnava la seva obra sinó tot el seu viure quotidià.

Un dia vaig sentir que la meva dona li demanava:

- Vol beure qualche cosa, senyor Oliver?

- Si -va contestar-li ell- si no et sap greu podries fer-me una camamil·la. Però no la facis bullir, només es-cal-da-de-ta.

I esmenussava les síl·labes per fer més expressiva l'exigència.

Així era l'Oliver que vaig conèixer: sensible, humà, de fortes conviccions morals, excessivament pulcre, amable, amb l'escalfor musical sempre a flor de pell, embruixat per les fantasies màgiques del seu cervell creador. No era, evidentment, l'Oliver de les xifres, dels noms i dels premis.

I així vull recordar-lo sempre.

Moltes gràcies.

CULTURA, ESPORTS, TURISME...

PERÒ, SOBRETOT, TURISME.

Vull, des d'aquesta tribuna, exposar la meua satisfacció al saber que el Festival de Música Clàssica de Pollença és un dels cinc millors d'Europa. És clar, compta amb un bon pressupost: vuitanta milions de pessetes, dels quals quaranta-cinc (56'25%) són aportats per la Conselleria de Turisme del Govern Balear, a part de les aportacions d'altres institucions públiques.

Per allà de l'associació d'idees he recordat que és la Conselleria de Turisme la que patrocina l'Open de Golf de Balears o el Campionat del Món Onte Tonet, etc.

A part de la popularitat d'aquestes activitats, és això una situació normal?

Assistim a una programació esportiva-cultural-folklòrica arreu dels municipis del litoral de l'illa sota el nom d'"Un hivern a Mallorca".

Aquí mateix, a Capdepera, s'ha realitzat una programació contínua per als estrangers que desitjaria per a ell qualsevol resident.

Tota l'illa està en funció del TURISME; com no es cansen de dir, i al pobre "guiri" que ve aquí per dos duros se li ofereix des de les institucions públiques el que s'anomena "oferta complementària". Oferta que s'hauria de complementar amb la paraula "gratuïta", perquè si no no hi aniria ningú.

Per cert, ¿s'ha realitzat qualche estudi dels interessos culturals que tenen els estrangers que ens visiten?

Aquesta oferta complementària i gratuïta es reflexa dins el camp esportiu en la febre dels camps de golf, dins el camp cultural en locals buits de públic, dins el folklòric en places plenes de gom en gom per veure qui menja més coca i beu més vi.

També han sorgit, ara fa poc, noves tendències cap a la requalificació de terrenys per "interès socio-turístic", on establir grans naus industrials per tal de fomentar l'artesania. I finalment es parla de l'"agro-turisme", és a dir, menar-los a fora vila perquè facin una estona de pagesos.

En poques paraules, després de la llei de Costes i del Cladera-2, això són les noves formes d'especulació.

No pos en dubte, quedi clar, la necessitat de que es realitzin aquestes activitats ni de que es faci promoció amb doblers públics. El que em preocupa és que facin aquestes coses per al turisme o bé per a la promoció turística i no es facin per un sentiment de necessitat d'enriquir culturalment, esportivament o folklòricament els habitants de l'illa.

Si pens en sentit contrari, veig que quan jo he anat de viatge m'ha agradat assistir als actes culturals que es celebraven allà on era, però segur que hauria fuit ben de pressa de qualsevol espectacle preparat específicament per a mi.

Sempre he sentit dir a la gent que en sap molt, que el futur de Mallorca o de les Illes és cultural. Es tracta, en poques paraules, de diferenciar-nos, de destacar o d'esser coneguts arreu del món per constituir una societat culta. Prestigi generat a partir de l'alt nivell de vida que ens ve donat pel turisme.

Però això és futur.

No obstant, crec que la oferta cultural, esportiva, folklòrica, festiva, i tot el que li vulgueu afegir, ha d'esser per a lagent d'aquí, tant d'hivern com d'estiu. Després, si així ho volen, els visitants que s'hi integren, i no al revés.

Sols amb uns actes assumits o generats per la població autòctona, és a dir, consolidats, els estrangers gaudiran d'una oferta complementària real i no preparada de manera artificial sols per justificar uns doblers.

La veritat és que jo, ara i aquí, em sent discriminat dels estrangers, perquè tenen en aquest àmbit un tracte de favor respecte de mi per part de les meves institucions públiques.

Es ridícul que Cultura tengui uns pressuposts tan esquivits i Turisme nedi dins l'abundància, i el que és més greu, no hi hagi cap tipus de comunicació entre ambdós departaments.

Tot el que s'ha dit fins ara pot aplicar-se indistintament a Ajuntament, CIM o Govern Balear.

Es possible que vagi errat però crec que hi ha altres maneres de promoció turística (i no són precisament abaratir els preus).

I per acabar, un exemple d'actualitat:

¿S'ha d'introduir dins les festes patronals d'un poble un concurs de "misses" estrangeres a fi d'otorgar el títol de "REINA DEL TURISMO"?

A part de les connotacions masclistes i degradants de la persona, no posaria inconvenient perquè fos organitzat, com a altres llocs, dins una "setmana del turista", pagat per la Federació d'Hosteleria, Associacions de Veïns, etc. Però no es pot empaltar dins un programa de festes patronals, patrocinat i organitzat per una institució pública com és l'Ajuntament.

Es una opinió amorosa... que vol dir basta!

Un "NO GUIRI"

CONVERSES

La vall de Canyamel és una part del nostre municipi força oblidada per tots nosaltres, encara que en ella hi ha racons molt bonics i monuments ben importants.

El passat mes d'abril començaren les obres de restauració de la torre de Canyamel, un destacat i bell monument defensiu de l'Edat Mitja. Na Maria Morell Massanet, en representació de la família propietària, ha gestionat i cuida de la bona marxa de l'esmentada restauració del monument.

Mentres movíem conversa sobre l'abast d'aquestes obres, na Maria, persona del tot amable i decidida, ens convidà a visitar l'edifici.

AQUEST INTERÉS DE LA FAMÍLIA PER CONSERVAR LA TORRE VE DE MOLT ANTIC, NO ÉS AIXÍ, MARIA?

La família sempre ha considerat que tenia la responsabilitat de contribuir a conservar un edifici que és un bé de tots. Per altra part, encara que és una càrrega molt feixuga, és també una tasca que feim amb molt de gust, il·lusió i, fins i tot, coratge. La primera reforma important se va fer, segurament, a finals del segle XIX i va consistir en tancar, en part, el pati que hi ha entorn de la torre amb un mur emmerletat i en la construcció, adossades a la part interior del mur, de les vivendes i estables necessaris per al manteniment de la finca. A la darrera restauració la feren els nostres pares devers l'any 1965, i va consistir en treure part de les dues vivendes que hi havia a l'interior de la torre i posar en funcionament el museu etnològic.

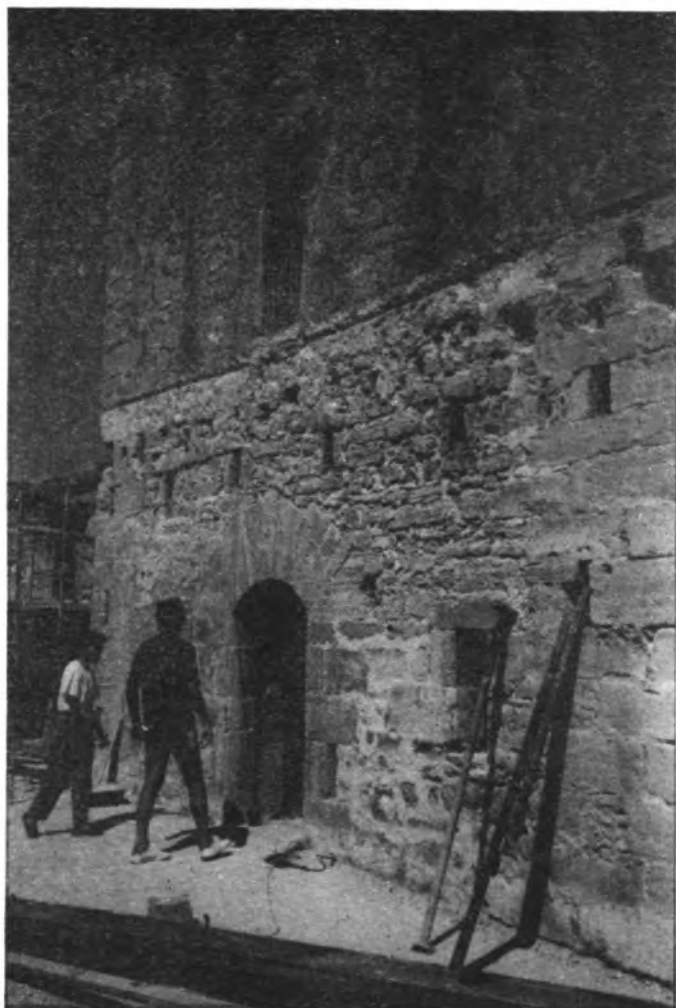
EN QUE CONSISTEIXEN LES OBRES ACTUALS?

Aquestes obres consisteixen en llevar les vergues de ferro amb les que, quan es va fer la primera restauració, cosiren la torre per evitar que s'obris. Aquestes vergues, amb els anys, s'han oxidat i ara ja no fan força, ans el contrari, rebenten els murs. Algunes ha caigut i llavors hem decidit restaurar-les.

QUÈ MÉS HI FEIS?

Segons els tècnics, el pes de la teulada que cobria l'edifici principal també ajudava a que els murs de la torre s'obriessin, així que no ha quedat més remei que llevar-la i fer-hi un terrat que, per altra part, era com estava antigament. També volem llevar de la planta baixa el que queda de la vivenda pagesa i la cuina gran. Si no ho feim, semblaria un os fora de lloc. Aquesta és una obra no gaire antiga i de poc valor, deu tenir uns cent anys. De fet, el que realment té valor i ens interessa és la torre, com a edifici medieval, per això ens hem decidit a recuperar els elements propis del monument. Els especialistes en restauracions també ens han aconsellat en aquest sentit. La família té molt clar que no vol fer res sense un adequat assessorament. Les obres estan autoritzades per la Conselleria de Cultura i per la Comissió del Patrimoni Històric-Artístic. L'arquitecte responsable de la restauració és en Pep Sacristà.

QUIN ÉS EL FUTUR QUE LI ESPERA AL MUSEU?

Actualment, n'Andreu Ramis està fent un inventari i catalogació de les peces que integraven el museu. Després haurem de restaurar aquestes peces perquè estan bastant deteriorades. És una feina ben urgent. Per altra part, tampoc podem tenir els objectes com estaven abans ja que la concepció actual d'un museu és una altra ben distinta. Havia pensat en crear una escola de restauració d'objectes antics, però els meus germans me diuen que somio truites. Aquests objectes són un patrimoni que no podem tirar per la finestra.

Certament, el museu etnològic de la Torre de Canyamel és dels més importants de Mallorca. Segons opinió de Guillem Rosselló Bordoy, director del Museu de Mallorca, la col·lecció d'instruments de conrar és la més important i completa de l'illa. Cal ajudar a la família Morell a recuperar aquest museu. Guiats per na Maria hem recorregut la torre; després, enfilats pels bastiments, hem pujat al terrat i a la torre interior. Des de l'emmerletat, l'edifici encara sembla més impressionant. No hi ha dubte que la Torre de Canyamel és una mica patrimoni de tots i ens umpl de satisfacció que a les nostres contrades es conservi un monument tan important. Per tot això, agraiïm a Maria Morell i a la seva família l'esforç i l'esment que tenen en conservar-la.

COMPTAU AMB ALGUNA AJUDA DE PART DE L'ADMINISTRACIÓ?

Per costejar les obres comptam amb una petita subvenció de la Conselleria. Aquesta és la primera ajuda que hem aconseguit, ja que mai havíem rebut res. Per altra part, consideràvem que aquestes obres eren del tot urgents i que no podien esperar uns anys fins que l'Administració ens ajudàs un poc més. Pràcticament, la família Morell corr amb totes les despeses.

QUÈ S'HA FET DE L'IMPORTANT MUSEU ETNOLÒGIC QUE HI HAVIA A L'INTERIOR DE LA TORRE?

Abans de començar les obres de restauració recollírem totes les peces i col·leccions i les traslladàrem a un lloc segur. Mon pare tenia un gran apreci pel museu ja que va fer molta feina cercant peces amb les quals enriquir-lo. També passava molt de gust en donar-lo a conèixer i durant uns anys obrírem el museu als visitants fins que ens donàrem compte que de cada vegada ens faltaven més i més peces -que els visitants robaven- i que hi sortíem perdent. Mon pare no podia consentir que el museu estigués tancat perquè pensava que tenia la responsabilitat de donar-lo a conèixer.

**ELS FLETAIRES
D'ARAGO,
UNA ALTRA VEGADA**

Pels qui els veren actuar l'any passat a les Festes del Carme, els FLETAIRES (d'Aragó) no necessiten presentació. Pels qui no acudiren a la cita, només animar-los a no fallar aquest any. La millor presentació que poguem fer empal·lideix davant una actuació en directe dels FLETAIRES (d'Aragó) que podrem presenciar a l'esplanada del Moll.

- Que tal la gira? Els projectes que ens comentàveu l'estiu passat, s'han realitzat?

- La gira va anar bé. Serví per donar-nos a conèixer arreu d'Espanya. El disc ha funcionat. El febrer anàrem a Alemanya i Àustria, on a més de tocar aprenguérem molt, agafàrem força experiència i establírem contactes importantíssims. Actuarem de "teloners" a la pròxima gira mundial de DIRE STRAITS.

- No!

- Sí. Esperem que sigui l'experiència definitiva a partir de la qual poder assentar-nos definitivament en el món de la música.

- Parlant del vostre LP, "DO NOT RELY MY SON" és la millor peça per a la majoria de gent i de crítics, en canvi la que dona nom al disc, "OUT OF SIGHT", és bastant discutida...

- Bé, això ja ens ho han comentat un raig de vegades. Quan assajarem "OUT OF SIGHT" per primera vegada, Pito Sánchez dibuixà el que després seria la portada. Fou per respectar el dibuix de Pito, que ens agrada molt, i com que té relació amb la cançó, que decidírem que seria l'entrada del disc. Tanmateix no té més importància.

- La música que escoltarem enguany, serà

la del disc o hi haurà innovacions?

- La majoria de les peces són conegudes, si bé anam introduint noves melodies... Pel que fa a l'estil ja hem comentat l'estada a Austria que ens ha duit a incorporar i experimentar nous sons. Amb nosaltres actuen dos músics més, un oboe i un timbal.

- Possiblement, és la darrera oportunitat d'escoltar-vos en directe, al menys a Cala Rajada. Després de la gira entrareu en els grans circuits...

- A nosaltres ens agradaria tornar, si ens voleu, és clar. Ens agrada venir a actuar aquí. A més, sou els únics que ens entrevistau, la gent és molt amable...

Vagi per dit. L'any que ve vos esperam!

ESPORTS

Salutacions, amics. Esper que l'arribada de la calor vos hagi caigut bé, i que vos caigui igualment bé la lectura d'aquesta pàgina esportiva.

Ja s'ha acabat la temporada 88-89. Ja és història. El final ha vengut de la mà d'un resultat espectacular, un 8-1 en contra en el camp del Porto Cristo que han donat molt que parlar, sobretot a un sector certament negatiu de l'afició gabellina. Aquest sector valora tota una temporada de quaranta-quatre partits per un resultat. Aquest sector s'ha oblidat de sobte que a la lliga l'Escolar acabà sisè, i que a manca d'un partit de la lligueta l'equip estava a punt de tornar a Tercera Divisió. Per a aquesta colla de memòria tan curta, el 8-1 de Porto Cristo és el mirall de tota una temporada. Alguns, fins i tot, ja han amenaçat en no renovar el seu carnet de soci. Certament, si tan feble és la seva convicció, si els seus sentiments vers l'Escolar estan supeditats a un resultat, més val que es quedin a casa i no vagin més pel camp. Aquesta gent no són uns bons socis, en res ajuden a la institució, no aporten més que tensions i malestars i les seves opinions no fan més que mal al Club.

El partit de Porto Cristo era molt esperat per part dels jugadors, en el si del planter de jugadors hi havia una gran il·lusió per aconseguir l'ascens. El que passà fou una d'aquestes fetes del futbol, gairebé inexplicables, un dia d'aquests en què tot surt malament. A tots ens pareix explicable que un dia l'equip guanyi per 7-1, però ens pareix inexplicable que perdi per 8-1, sense considerar que si un dia ets capaç de golear també és possible que un dia te golegin. Ara molts diuen que el partit va estar mal plantejat. És possible. En qualsevol cas era un platejament per guanyar, això segur, i a ningú li sap més greu la derrota que al màxim responsable de l'equip. Dels molts encerts tenguets al llarg de la temporada ningú no se'n recorda.

Tots els qui hem tengut tasques de responsabilitat en el Club, ens hem associat d'escoltar que no convenia pujar a Tercera Divisió per cap de les maneres. Nosaltres, per molt que es digui, no compartíem aquest criteri. Nosaltres no podíem llevar l'ambició i les ganes de guanyar partits a un planter tan fabulós com el de l'Escolar. Nosaltres no podíem instal·lar la nostra meta i els nostres afanys en la mediocritat permanent. Un equip que no es fixa cims cada vegada més alts està condemnat al fracàs, no pot aspirar a res, tan sols a vegetar per la categoria gairebé com una planta, a l'altura dels mateixos aficionats que tampoc aspiren a més. A una afició de Preferent no se li pot donar un equip de Tercera Divisió puix que no estaria a l'altura de les circumstàncies.

Possiblement, si la meta d'aquesta afició que ara es lamenta del 8-1 hagués estat l'ascens, ara seríem de categoria nacional. En certa manera, l'equip ha percebut aquesta resignació d'una gent que en lloc de donar-li ales li ha posat plom als peus. Enhorabona. Ara, la culpa d'aquest resultat és de directius, entrenador i jugadors. L'afició, fabulosa, com sempre.

¿No serà que el que no pogueren aconseguir persones de molt de prestigi, a cop de talonari, hipotecant el futur del Club, despreciant els jugadors del poble, fixant qualsevol saldo que es posàs a tir, ara es pretén que ho aconseguixin persones que l'únic que fan és actuar amb realisme? ¿No serà que a aquests "senyors" no els interessava que quatre pelacanyes assolís sin treure l'Escolar del pou en el que l'havien deixat i fins i tot aconseguir un ascens sense tudar ni una sola pesseta? Qui sap si quelcom d'això pul.lula pels ambients futbolístics fora de la llei.

Com he dit abans, tot això ja és història. Molts l'oblidaran, molts no voldran recordar la gran campanya que s'ha fet, una de les més brillants de la història de l'Escolar, amb jugadors del poble que, a més, no han cobrat ni una pesseta. Un equip humà pel que ningú no en donava ni un duro, que feia gairebé rialles quan s'inicià la temporada, però que s'ha anat guanyant el respecte de tots, que s'ha passejat per tots els camps de Mallorca portant el nom de Capdepera amb tota dignitat. Un equip, segons molts, abocat al descens i que per poc si aconseguí l'ascens. Ha vengut a un partit, a un partit que ara molts refreguen pels morros de directius, entrenador i jugadors.

Insistesc. Brillant campanya de l'Escolar, deixant el llistó ben alt. Esper que hi hagi qualcú disposat a igualar-lo, ja que seria molt trist que ningú no acceptés el repte. És probable que quan llegiu aquesta crònica l'Escolar ja tenguí un nou president. Això, en el millor dels casos. No vull pensar que s'hagués d'acabar per entregar el Club a l'Ajuntament.

Crec que després de tot el que he dit la vostra perspicàcia vos permetrà entendre que jo hagi presentat la dimissió. Està clar que jo no servesc per ocupar el càrrec de president de l'Escolar, ni he pretès servir, ni havia de demostrar res a ningú, ni m'importa massa si ho he fet bé o malament. Estic cansat d'anar a demanar llimosna, entenguent per demanar llimosna l'haver d'anar a pregar la gent perquè formi part de la directiva i així ajudar a mantenir el Club. També estic d'acord que un president no pot manifestar el seu estat d'ànim en certs moments d'un partit o tenir actituds violentes com a mi m'ha passat darrerament. I aquí he d'aprofitar per disculpar-me davant tots vosaltres, però molt especialment davant en Joan Llull, qui, amb els seus bons oficis, va pal·liar situacions difícils en els partits contra el Sant Rafel i el Porto Cristo.

No cregueu que la meva dimissió sigui capritxosa. A mi m'entristeix profundament haver de deixar totes les il·lusions i el treball d'aquest darrer any, m'entristeix haver de deixar tants i tants bons amics que he fet gràcies al futbol, m'entristeix no poder seguir col·laborant en fer de l'Escolar un club sòlid i amb futur. Com he dit abans, me'n vaig perquè no servesc, me'n vaig d'un càrrec qui ningú volgué ocupar.

Jo mai vaig voler esser president de l'Escolar. He ocupat el càrrec degut a una sèries de circumstàncies i sols he procurat que tant els jugadors com els companys de junta trobassin en mi un amic. No sé si ho he aconseguit. És a ells a qui correspon dir-ho. En tot cas, a jugadors i directius vull donar-los les gràcies per tota l'ajuda rebuda de part d'ells i pels boníssims moments que hem passat junts. Desig que n'Isabel Blanes trobarà la mateixa col·laboració que jo he trobat.

Bé, estimats lectors, crec que ja està bé per quest mes. En el pròxim número de "Cap Vermell" en tornarem a parlar.

Visca l'Escolar!

BIEL TORRES

PERSONATGES

EL VICARI GABRIEL ARTIGUES (1)

El Convent dels "Hermanos"

Un dels personatges més interessants i polèmics del segle XIX a Capdepera fou, sens dubte, el vicari Gabriel Artigues Gomila, popularment conegut com "es meler", és a dir, el que treballa la mel, puix que fou ell el qui ens ensenyà els principis de l'apicultura.

La personalitat del vicari Artigues té caires molt positius i d'altres molt negatius. A finals del segle XIX i des del punt de vista catòlic, aleshores majoritari, la personalitat del nostre personatge era ben coherent i la seva actuació molt positiva en tots els aspectes. Entre els caires positius a què em referia cal destacar una intensa activitat: construcció del convent de les Monges Franciscanes, construcció d'Es Col·legi, convocatòria de les primeres reunions per crear la societat "La Palmera", mobilització del feels per comprar

l'orgue de l'església parroquial, organització d'associacions piadoses, etc. Tot això ho realitzà en set anys. Entre els aspectes negatius destaca la persecució intensa i tenaç que realitzà als membres de la Comunitat Evangèlica, fins al punt que entre 1893 i 1895 els evangèlics es reunien quasi clandestinament. La memòria històrica de la gent major de la Comunitat Evangèlica encara recorda aquest vicari.

Qualcú pot pensar que un personatge tan poc respectuós amb els seus "adversaris" no mereix el senzill homenatge de ser recordat. Avui, certament, no se li acceptaria un comportament tan intolerant i agressiu, però fa cent anys els valors ètics i socials eren uns altres i el que no es pot fer és jutjar una persona fora del seu context històric. Ningú no es

pot aïllar de les influències socials, de les circumstàncies, dels condicionaments històrics.

El vicari Artigues va néixer a Felanitx el 4 de març de 1850. A l'any 1876 ingressava a la Congregació d'Alfonsins, un grup de beatos felanitxers que vivien en comunitat des de l'any 1866 i que es dedicaven a l'ensenyança de nins i adults. Durant deu anys va conviure amb els germans alfonsins; mentrestant s'ordenà sacerdot. Aquesta convivència amb els frares explica algunes de les actuacions del vicari Artigues a Capdepera i la seva creença de que molts dels "mals" del poble gabellí eren conseqüència de la seva ignorància religiosa, és a dir, del desconeixement de la doctrina catòlica. Per això tendria tant d'interés en construir escoles i en que s'instal·lassin a l'edifici d'Es Col·legi alguns dels seus antics companys alfonsins, i més concretament el Pare Bauçà.

Durant dos anys fou vicari de LLubí, on realitzà una intensa labor, fins que, a l'estiu de 1888, el bisbe Jacint Cervera l'anomenà vicari de Capdepera.

El bisbe D. Jacint Cervera

Després de que a l'any 1879 se fundàs la Comunitat Evangèlica, el bisbat es preocupà bastant de la situació religiosa del nostre poble. Així, la primera mesura fou canviar el vicari que duia vint-i-cinc anys al capdavant

de la feligresia local. A partir d'aquell moment el bisbat tengué molt d'esment en enviar-nos uns vicaris joves, actius i ben preparats. Primerament vengué Joan Amorós (1881-1884); després Joan Mesquida (1884-1888); a continuació Gabriel Artigues (1888-1895).

Aleshores hi havia una gran tensió entre l'Església Catòlica i l'Església Evangèlica, no sols a nivell de l'estat espanyol sinó internacionalment. Els catòlics responsabilitzaven els evangèlics de la propagació de molts d'errors no ja de caire religiós sinó també polítics. Aquesta doctrina antievangèlica estava recollida en algunes encícliques i, fins i tot, entre les conclusions del Concili Vaticà I. A Mallorca, on eren més papistes que el Papa, tota aquesta doctrina antimodernista i antievangèlica tenia una gran acceptació.

A finals de l'any 1893, quan el conflicte entre ambdues comunitats religioses locals estava ben encès, intervengué el polèmic mossèn Antoni Maria Alcover per defensar el vicari Artigues. L'expressió crua i directa d'Alcover era rebutjada àdhuc per una part del clergat, i el que jo no sé és si intervengué pel seu compte i risc o si ho féu a petició del propi Artigues. Vet aquí alguns paràgrafs del fulletó que, amb censura eclesiàstica, publicà n'Alcover:

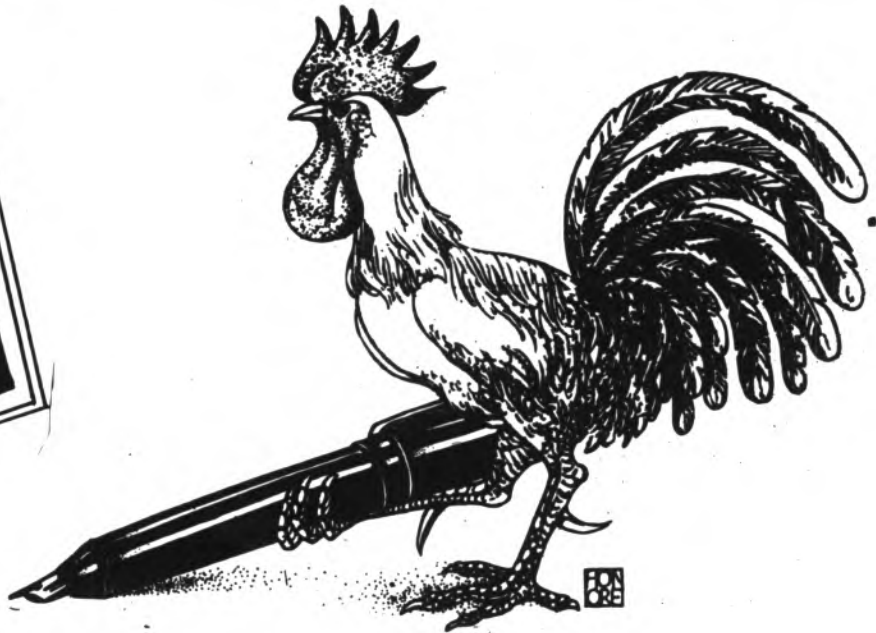
"El protestantismo, y nadie más que el protestantismo, desató en el siglo XVI los vientos que han traído todas las tempestades que han azotado a Europa desde entonces. La guerra a toda autoridad constituída que estorba, la proclamación de la autonomía individual, la licitud de despojar al prójimo de lo suyo, principios de la revolución moderna, son otros tantos principios protestantes". "...Si no tienen la precaución de regresar al Catolicismo no se escapan al salir de este mundo de dar la zambullida H en las calderas de Pedro Botero, de que no saldrán por los siglos de los siglos, entendiendo, cuando ya será tarde, lo que ahora por su mal no quieren entender".

Queda clar que llavors, per a molts de catòlics, el protestantisme era la causa de quasi tots els mals i per això no quedava més remei que engegar els protestants. Les actuacions de mossèn Artigues manifesten que el nostre personatge havia assumit aquesta doctrina.

PEP TERRASSA

Bibliografia:

- Arxiu Diocesà.
- Friedrich Herr. "Europa, madre de revoluciones". Tom 2. Alianza Universidad.
- Antoni Mª Alcover. "Desatinos de un protestante".
- Mossen Pere Xamena.

SOBIRANIA ... AL BELL MIG DEL MAR

Hi ha uns enginys que fan servir els qui pretenen arribar als cims de l'aeronàutica, els quals simulen totes les incidències dels grans vols.

Qui desitgi aprendre aquest ofici d'aviador d'alta volada no ha de fer més que pujar-hi i seguint fil per randa un perfecte manual pot arribar a passar per totes les experiències simulades del vol real, des de volar de biaix fins a caure en un picat irreversible, això sí, i aquesta és la gràcia de l'invent, sense volar realment de biaix ni moure's d'allà on està situat aquell perfecte aparell simulador. Tot és possible, i al final de l'experiència el futur pilot ha avançat molt, en molt poc temps, respecte del seu perillós i difícil ofici, i encara sense tacar-se gens ni mica l'uniforme, cosa que és, tal vegada, el punt més interessant del sistema de la situació en general.

Els nostres polítics hauran tengut bones i nombroses experiències durant aquests sis anys darrers, segur que en saben més d'aquest art d'anar de parlaments i de governs, que no en sabien als anys setanta, i vagi per dit que ara i sempre reconeixeré el seu noble i generós esforç. Fins i tot n'hi haurà hagut alguns que, en aquest món de simulacres polítics, hauran après que, efectivament, tenien raó els qui venien advertint de molt de temps enrera que "el mal d'Almansa a tots ens alcança" com es diu al País Valencià.

Pràcticament deu anys d'autonomia, amb "24 transferències exclusives" transferides i tot no han demostrat que aquí sigui possible fer un projecte de país. Som dels qui creuen que el futur es pot governar en bastants d'aspectes des del present, però si fins i tot per exercir aquestes "competències exclusives" hi ha hagut apel·lacions als grans poders de la justícia i el Tribunal Constitucional encara hi ha de dir finalment la seva darrera paraula, ja m'explicaran on és la mínima sobirania que necessita aquest poble per defensar-se d'una situació que de cada cop es confon més amb un model de colonialisme interior.

Si és que a qualcú li havia passat pel cap que l'autonomia que ens donaven els polítics de la transició comportava qualque punt de sobirania, haurà quedat ben servit... O és que té sobirania un poble que és agredit com ho és el nostre? Jo me demanaria si és compatible la sobirania amb l'espoliació de recursos que patim. O amb l'anorreament d'importants sectors de la nostra vida econòmica. Per què ens queda tan llunyana la funcionalitat d'aquest model econòmic i polític? De quina sobirania es pot disposar a l'hora d'encarar-se amb problemes tan vitals com són els greus desequilibris ecològics, demogràfics, culturals o lingüístics? Quina sobirania es té per racionalitzar la distribució de les rendes Etc., etc.

Quina possibilitat hi ha hagut i tenim de defensar la nostra qualitat de vida?

Som un poble petit i pel que es veu bo

de convèncer, amb una eficaç política del mim i de la gesticulació. Per això ens preocupa, i molt! la nostra palesa indefensió. Perquè ja hem arribat a aclarir que ben poqueta cosa es pot fer dins aquest marc polític on ens trobam! Perquè cada cop se'm fa més evident que cal cercar una fórmula política més concreta que permeti de veritat exercir la nostra sobirania, ja que sense ella no ens podem programar el futur, no ens podem governar. No es tracta d'estar o no d'acord amb l'Estatut, es tracta de que, sigui quina sigui la nostra llei bàsica, l'hem de poder desenvolupar amb tota la llibertat del món. Si no és així ens quedarem amb la casa oberta, tal com la hi tenim de fet, a tots els lladres del camí que en aquest país entren i surten sense que els hàgim pogut encara barrar el pas. Ens convé triar més bons

"amics" que els que fins ara ens han rentat tan bé la cara i qualque cosa més. Està molt clar que ens calen aliances amb pobles que entenguin també aquest llenguatge. Que s'acabin per a sempre les polítiques de la simulació! Cerquem el reforç amb els nostres homòlegs, ara que ja hem vist que no som prou forts cadascú separat dels altres. Poc o gens ens han respectat i tots els indicis ens fan entendre que tampoc serem més respectats d'aquí en endavant. Quin pes polític tenen un grapat d'illencs a la balança política de l'estat o dels estats d'Europa? Calen solucions més eficaces que la que ens ha pogut donar la situació de tanta dependència.

CLIMENT GARAU I ARBONA

EL TEMPS DE LES BALDUFES

LA NIT DE NOCES

La curolla del nét ha precipitat els records a la padrina. Des d'aleshores, quan el nét volia que li contàs la nit de nocés, no pot treure's del cap les hores boges i inconscients del dia de nocés.

En Xisco era sempre imprevisible. vehement, arrauxat. Els seus actes no eren mai premeditats. Feia les coses en el moment que se li ocorrien, espontàniament, amb entusiasme, abans que la reflexió no li llimàs els caires emotius. Tenia una predisposició innata a la incongruència. Qualsevol absurditat inimaginable i insòlita l'encoratjava i li servia d'estímul per no caure dins la passivitat. Era impetuós i efusiu. Contagiava la seva vehemència, infonia ganes de viure, de viure la bogeria més extraordinària i més meravellosa.

En Xisco odiava la rutina, l'habitud de fer les coses sempre de la mateixa manera, per tradició o per costum. Tot ell traspua originalitat. Per solidaritat amb les idees polítiques del se pare no volia casar-se per l'Església. Volia una boda mixta, però la Dictadura i l'Església imposaven la seva llei. "O vos casau com Déu mana o no vos casau", li digué el rector. "Si de mi depengués no me casaria. M'aplegaria", li contestà en Xisco. "Idò viuríeu en pecat", el rector. "No els tem els pecats que vos inventau per subjugar el poble, rector. El pecat més gros és el de sotmetre la gent als vostres antulls". La discussió prengué volada. El rector seguí amonestat en Xisco. Aquest no callava i s'enardia més i més. El rector, enfurit, s'enfilà per tenasses dogmàtiques i amb un sermó pamfletari amenaçà violentament en Xisco amb l'excomunió.

Intervengué la padrina i aplacà els ànims. Anaren a un acord, encara que el rector no cedí. Se casarien de matinada, a una missa dita especialment per a ells, sense més assistents que els seus familiars.

I se casaren a les quatre del matí un dia de setembre.

La boda, que no fou de pinyol vermell ni res, durà mitja hora escassa i després cada un a ca seva i els cans a Ca'n Coll. I ja ens veurem demà si Déu vol.

Els nuviis, tot encaramelats, amb el carretó de molles partiren cap a la possessió. La nit era seva. Ben seva.

Portava la padrina, a un mocador de daus, una camisa de jeure amb randes i parfalans, i un joc de llençols de fil brodat, l'únic que havia tengut temps de brodar per endomassar el llit de nuviances. En Xisco la mirà fit a fit, intensament, li agafà el bolic i el llançà un tros lluny, sobre l'empedrat. La padrina no digué ni piu. En Xisco es ficà a l'estable i tregué el clavall clapat, aquell de poderosa musculatura. Amb quatre grapades quedà en pèl i, a poc a poc, amb parsimònia, delicadament, amb tota la tendresa de què fou capaç, despullà la padrina. S'abraçaren plens de delit. Se refregaren els cossos nus, colpits per l'emoció de l'estimera, com dos infants que estrenen un vestit nou un dia de festa.

Sobre el seu cap, a la volta blavenca, els estels ballaven boleros al tímid inici de l'alba. Els dos seguien amb l'abraçada, febreros, ardents per l'escalfor del zel. Freuraven posseir-se mútuament, amb delit, torbats per un desig irrefrenable d'estrenar

els seus cossos verjos. I quan pareixia que l'acte s'havia de consumir, en Xisco, amb una rauxa muntà la padrina sobre el cavall i d'un bot hi muntà ell també. Esperonejà els flancs de la bístia amb els talons i partiren bosc enllà.

El dia es descloïa, tot embuixat de vermells tendres. La mar, brunyida i mansa com un mirall nou, solcada de correnties blaves i verdoses, emetia llambrejos argentats, breus i fugissers. Tota Cala Agulla sortia de l'ensopiment nocturn i es deixondia peresosa.

El cavall arribà a la platja, su-ran de l'aigua. Quedà parat esperant el crit d'en Xisco per llançar-se a la galopada, com altres vegades. Però el crit no arribava i ell, el cavall, torcent el coll mirà la parella. Eguinà. Ningú no li féu cas. Gratà la sorra amb les potes. Tampoc no li feren cas.

Els dos genets gaudien el delit d'una nova abraçada. Front per front. Ella oberta d'espera, asseguda sobre les cames d'ell. Ell en lluita per la positura incòmoda. Els dos abocats a un enderrer sense fites. Per a ells tot el món existent era el cos de l'altre, sense més font per abeurar-se la set que la boca de l'altre, sense més ardència que l'altra ardència.

Ni més afany que l'altre afany.

Era la litúrgia de l'amor.

L'ofrena del propi cos al cos de l'altre.

L'entrega total i absoluta, sense parany ni reserves.

Donar-se definitivament.

En Xisco estimulà el cavall amb un crit. Investí la galopada.

La sacsada facilità la conjunció, fins al fons de totes les coses.

Al seu voltant, mar i cel, l'horitzó llun-

nyà, la sorra i els estels, muntanyes i penyals, colors, transparències, cavall, bosc i fluorescències, l'aire tot, el món sencer esclafí en un clam delerós d'al.lleluia. Com si totes les coses ajuntassin la veu per cantar, amb més intensitat, l'algoria d'aquell instant únic i irrepètible.

I la música, totes les músiques fetes sang, corrien accelerades per les venes.

I els colors, tots els colors, es feren ardents, invasors.

I el desig, tots els desigs, es feren frenesí.

I els sospirs bramul.

I entre ganivetades d'aigua i brollador d'escuma, el pol.len de besades i refrecs es féu orgasme.

Al cel s'apagaren els estels. L'alba creixia. La solitud silent de la cala tenia un rellotge: el mar. El seu bategar confús. I buides les cadències de les ones llepant les pròpies ferides. Com esborrancs blancs, el vol de les gavines retxava els núvols. Era rítmic el caminar del cavall, ferint les ones a cada passa.

En Xisco i la padrina, abraçats encara, fruïen la deixadesa de llurs cossos acabats d'estrenar. Joisament cansats.

Havien alçat les parets mestres del seu matrimoni. Ara caldria revestir-lo amb la tendresa del viure de cada dia.

A la gropa del cavall caminaven cap a l'aventura de viure junts, portats per l'efervescència de la seva joventut. Sobre l'empedrat, la camisa de randes i els llençols de fil brodats a mà romanien humits de rosada, i ella, la padrina, intuï que al costa d'en Xisco mai cada dia naixeria el mateix dia.

JOAN RAI

LLOCS DE VENDA:

- Els dos estanys de Capdepera
- Llibreria L'Orient
- Llibreria Cala Rajada
- Casa del Mar
- Es Sitjar

Passatemps

AQUEST NÚMERO L'HEM FET:

Joan Nebot
Mari-Germa Melis
Joana Colom
Maria Vives
Pep Terrassa
Llucià Sirer
Mª Antònia Nadal
Jaume Fuster
Ani Muñoz
Antoni Amorós
Gabriel Torres
Antònia Vila
Gabriel Flaquer
Antònia Garcia

BOLLETÍ DE L'OBRA
CULTURAL BALEAR

Capdepera - Cala Rajada

JUNY 1989

Via Joan Carles I, s/n
Capdepera

Dipòsit Legal: 197/80

Imprimeix:
APOSTOL Y CIVILIZADOR, Petra

Els articles publicats en aquesta
revista expressen únicament
l'opinió dels seus autors

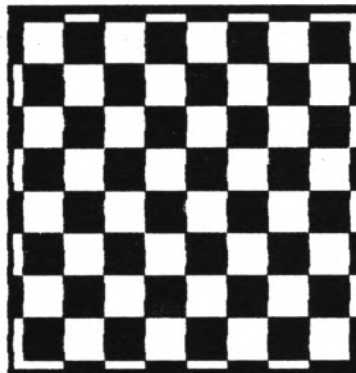
1.- Compram tres capces de pintures (verdes, vermelles i mesclades), però el venedor ens diu que els rètols de cada capça està canviat. Quantes pintures haurem de treure, com a mínim, per tal de comprovar el contingut de cada capça?

2.- Amb dues rectes, dividir la lluna en sis parts.

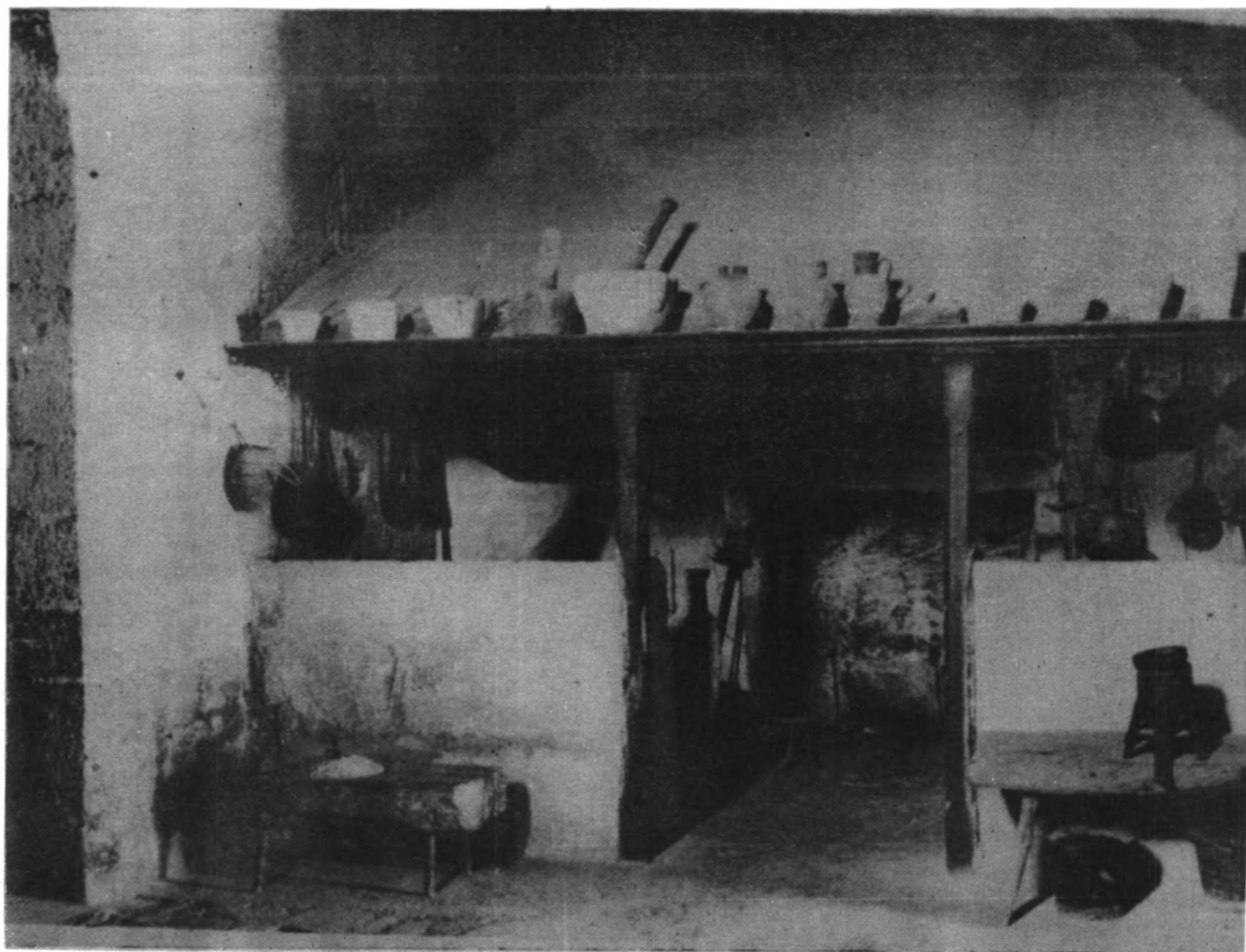

3.- Tenc tants germans com germanes, però els meus germans tenen el doble de germanes que de germans. ¿Quants de germans som?

4.- Tenim una parcel·la quadrada (pareguda a un tauler d'escacs). Trobar la manera de sembrar vuit arbres sense que n'hi hagi tres en l'inia recta.

Imatges

CUINA DE LA TORRE DE CANYAMEL